

Nærmynd av Gamla Húsi
og av Hoydalsbrekkuni
(Tjóðsavnid, snr. 9018065)

SØGULIGA SANATORIÐ Í HOYDØLUM

Í seinnu helvt av 19. öld koma tey fyrstu tøluni, sum staðfesta tuberklasjúkuna sum deyðsorsøk. Tøluni vóru høg. Í 1898 fekk embætislæknin heimild at sóttreinsa bústaðir, innbúgv og seingjar-klæði hjá fólki, sum vóru deyð av smittandi lungnatuberkulum. Ein tuberklalóg í 1905 gav heimild til at leggja fólk inn, sum bóru grova smittu, og í 1905 varð við fyriskipan sett í verk lóg um statsstudning til sjúkrahús fyri tuberklasjúku. Í 1912 kom ein reglugerð fyri, hvussu sóttreinsan skuldi fara fram

Umsjónarmaðurin Dánial Hoydal
(Tjóðsavnid, snr. 8745F093b)

Sanatorið – Gamla Hús, og rennistrongur fram við Hoydalsá
(Tjóðsavnid sk. 043F94)

Málið at byggja tuberklasjúkrahús og sanatorium byrjaði helst í 1904. Onkur helt, at byggjast skuldi á Sandi ella nærhendis Miðvági, t.e. við Leitisvatn/Sørvágsvatn, men ongin tók stóðu, fyrr enn amtmaðurin setti seg í samband við danska tuberklafelagið, 'Nationalforeningen for Tuberkulosens Bekæmpelse', sum vísti á Hoydalar. Har varð 'Færøernes Amtkommunes Tuberkulosepsygehus' bygt í 1908. Tá var titlleikin av tuberkulum høgur.

SANATORIÐ HEVÐI TVÆR SJÁLVSTØÐUGAR DEILDIR:

FÓLKASANATORIUDEILD

– til sjúklingar í viðgerð, sum nýliga høvdu fingið lungnatuberklar, 16 sengur, 8 til kvinnur, og 8 sengur til menn.

TUBERKLASJÚKRAHÚSDEILD

– til sjúklingar í viðgerð, sum høvdu lungnatuberklar, 16 sengur, 8 til kvinnur, og 8 sengur til menn.

Amtið fekk nýturlætting til lendið í Niðaru Hoydølum frá 'Thorshavns Kommunalbestyrelse' og 'Besidderne af Højvig' í 1907. Sambært sáttmála millum Amtið og Firmaet Ludvigsen & Hermann

skuldi byggingin av tuberklasjúkrahúsinum byrja í seinasta lagi tann 1. juli 1907. Onkuntíð verður sagt, at Sanatorið kom sum byggjasett. Skip lá útfyri Bøðanes, og slóani varð tilfarið fært niðan í dalin við rennistreingjum. Skjøl vísa í øllum førum, at arbeiðið at føra 18.000 múrsteinar "fra Buanes til Sygehuset" varð boðið út.

SÖGULIGA SANATORIÐ Í HOYDÖLUM

Tað hefur verið hildið, at Sanatorið var eitt norskt bygt skíðhotell. Tilboð kom frá verksmiðjuni Strømmen Trævarefabrik nærhendis Christiania (Oslo), men varð vrakað. Tað vóru donsku fyrirkurnar, A/S Oscar Køhler og A/S Ludvigsen & Hermann, sum fingi arbeiðið. Sum orðað í sáttmálanum fór arbeiðið helst í gongd 1. juli 1907, og fyrstu sjúklingarnir komu í juni 1908. Men tá var Sanatorið enn ikki liðugt. Heystið 1908 varð arbeiðt við at innrætta bygningin, og ár gingu, til alt var liðugt. Byggingin varð fíggað av Amtinum, við stuðli úr danska ríkiskassanum og av danska felagnum, 'Nationalforeningen til Tuberkulose Bekæmpelse'.

Leingi var bara tað eina sjúkrahúsið í Føroyum, Gamla Hospital í Havn, bygt í 1829. Tað var ikki tíðarhóskandi. Tey tvey smáu, Klaksvíkar sjúkrahús og Suðuroyar sjúkrahús vórðu bygd ávikavist í 1898 og 1904. Dronning Alexandrines Hospital, seinni Landssjúkrahúsið, stóð liðugt at taka í brúk í februar 1924.

Tá ið Sanatorið varð tikið í nýtslu í 1908, var tað ein stórfingin bygningur. Feðgarnir Valdemar Ingemann (1840-1911) og Bernhard Ingemann (1869-1923), arkitektar í København, teknaðu Sanatorið. Helst er endaliga uppskotið um høvuðsbygningin, Gamla Hús, frá mai 1906. Í tíðini 1901 og fram vórðu tilsamans 23 tuberklasjúkrahús og sanatoriir bygd í Danmark. Arkitektarnir Ingemann samstarvaðu um at tekna flestu teirra, sum 'Nationalforeningen

Sanatorið – Gamla Hús. Her síggjast fyra liggihallir – tvær fastar í Gamla Húsi, ein í hvørjum enda, ein er omanfyri, og ein er vestanfyri. Tað verður sagt, at gøtan varð gjørd til Sanatorið. Teir báðir liggihallirnir fastir í Gamla Húsi, hava verið eins. Hinir báðir, tann omanfyri og tann vestanfyri Gamla Hús, hava verið eins í skapi. (Tjóðsavnid, snr. 3350F02060)

for Tuberkulose Bekæmpelse' í høvuðsheitum hevði fíggað. Bernhard Ingemann var bygningsumsjónarmaður hjá felagnum.

GAMLA HÚS

Á tekningini av Sanatoriinum – Gamla Hús eru hvílihallir, millum sjúklingar og onnur nevndir liggihallir. Har lógu sjúklingar við tuberklum undir taki, men tó úti í frískari luft. Hesir liggihallir vóru upprunaliga ikki í tilboðnum, og vórðu bygdur uppí Gamla Hús, á skjöldrunum báðum, eystur- og vestureftir. Í brævi, 23. mars 1908, frá Sanatoriunevndini til stjóran Segelche á Strømmen Trævarefabrik, varð tilboðið um fyra

liggihallir til umrøðu. Tveir vóru til Gamla Hús, og aðrar tveir skuldu standa í lendum. Í øðrum brævi til amtmann Bærentsen frá Strømmen Trævarefabrik, 5. mai 1908, varð sagt, at "Materialerne til Liggehallerne for Færøerne-Sanatorium afgår med S/S Prospero." Rokning frá Strømmen Trævarefabrik varð send amtmanni Bærentsen. Sostatt kom eisini ein luteind av Sanatoriinum úr Noregi.

Tó at arkitektarnir vóru danskir, so hevur sjálvur høvuðsbygningurin, Gamla Hús, ikki danskt byggisnið, ella ber brá av danskari byggilist. Gamla Hús er úr timbri, sum heldur ikki er vanligt danskt byggitilfar. Stílsøgan í

Tekning av Sanatoriinum, København í mai 1906. Onnur uppskot eru á Tjóðskjalasavninum (Des. A. 45. Tuberkulose sygehus for Færøerne. V. & B. Ingemann, Architect. Kbh. Maj 06.)

Gamla Húsi hevur okkurt skandinaviskt/norðurlandskt yvir sær, og ber helst brá av tjóðskaparromantikki. Gamla Hús umboðar andan í samtíðini. Gamla Hús er bygningurin, sum serliga myndar tað bygda økið. Gamla Hús hevjar seg tignarlíga út yvir lendið. Gamla Hús hevði flagtekju. Tann niðasta hæddin var sanatorium. Menninir lógu í vestur-endanum og kvinnurnar í eysturendanum. Sjúkrahúsið var á 1. hædd.

Í 1920-árunum var Sanatorið vorðið ov lítið. Í 1924 varð 'Føroya felag móti tuberklasjúku' sett á stovn. Endamálið við felagnum var eisini at fáa bygt eitt veruligt tuberklasjúkrahús. Í 1927 varð T.B. bygt sum deild við 20 seingjum við Landssjúkrahúsið. Árið eftir kom ein deild fyri 20 børn – 'Barakkirnar', við Landssjúkrahúsið. Í 1928 varð Tuberklastøðin sett á stovn. Føroyska tuberklafelagið fíggaði lónina hjá sjúkrasystur, sum ferðaðist um landið at upplýsa um sjúkuna. Danski staturin góðkendi Tuberklastøðina, og yvirlækni varð settur í Hoydølum, sum eisini hevði støðina undir sær. Somuleiðis varð ein serkøn sjúkrasystir sett í starv. Tíðin var komin at byggja út í Hoydølum.

Vinstrumegin Nýggja Hús við liggihall (Tjóðsavnid, snr. 8932F241)

Uml. 1941-42. Sjúklingar og starvsfólk á trappuni við Nýggja Hús (Tjóðsavnid, snr. 3350F2069)

NÝGGJA HÚS

Tá ið hesi hús stóðu uppi og klár at taka í nýtslu, helst í 1932, gjørdist pláss fyri 20 seingjum afturat teimum 32, seinni 34 í Gamla Húsi. Ætlanin at byggja Nýggja Hús er helst byrjað í 1930. Nýggja Hús og ein liggihall stóðu í gerð 1931-32, tikið í nýtslu í 1932. Sjúkrasystirin, sum ferðaðist kring landið, hevði gjørt vart við, at tuberklarnir gingu. Støðan tyktist

hættislig, og brúk var fyri øllum 20 seingjum í nýggja bygninginum.

Arbeidstakarinn Steingrím Winther í Havn stóð fyri verkætlanini. Har fór fram spreinging, steinseting, stoyp-, rør- og timburarbeiði. Tekningina átti hann sjálvur. Tann 20. oktober 1931 var reisirgildi. Sentralhiti varð lagdur inn í Nýggja Hús.

DOKTARAHÚSINI

Nýsetti yvirlækni í tuberklasjúkum, Erik Lyng, hevði starvsstað á Sanatoriinum ári 1931-36, og vildi búgva í Hoydølum. Tí bygd hann sær hús. Seinni vórðu tey yvirtikin av Løgtinginum. Doktarahúsin standa omanfyri Nýggja Hús, við Hvítanesveg, og eru eini valahús, stór og rúmlig við kvisti og karnappi. Tey stóðu helst í gerð 1931-32.

SANATORIÐ – EIN BYGNINGAEIND

Gamla Hús, Nýggja Hús og Doktarahúsin vóru tey størstu og mest ásyniligu byggiverk í Hoydølum. At síggja til fevndi upprunaliga verkætlanin hjá arkitektunum Ingemann um: 1) Hovedbygning, 2) Maskinbygning og 3) Accumulatorbygning.

Síðani vórðu fyra liggihallir settar upp, og tá ið Nýggja Hús varð bygt, kom ein liggihallur afturat. Tá ið Sanatorið varð tikið í nýtslu, komu onnur úthús so líðandi. Dánial Hoydal varð settur sum umsjónarmaður, og nógv var at fara um. Edward Mitens hevur hesa lýsing av tí dagliga arbeiðinum á Sanatoriinum: "Tey høvdu kúgu – eina tíð vóru 3 kúr – høsna-garð og dunnuhyl við dunnum og gásam. Hestur og vognur vóru. Hoydal hevði nógv at takast við, skera toru, hoyggja, væla um húsin, koyra til Havnar eftir vørum og tíverri ofta við líkkistum. Stik, vegir og gøtur skuldi haldast viðlíka o.s.fr." Sanatorið hevði neyt, hønur, dunnur og gæs. Tí vóru fleiri úthús.

SØGULIGA SANATORIÐ Í HOYDØLUM

Sanatorið, sæð úr erva. Fremst er vatnbrunnurinn. Vatn kom úr Langadali. (Tjóðsavnid, snr. 3350F2062)

GASSHÚSIÐ

Tá ið Sanatorið varð bygt í 1908 var onki elektrisitet. Tí var eitt gassverk bygt til Gamla Hús. Tá ið el varð lagt til Sanatorið, varð Gasshúsið niðurlagt í 1927. Í Løgtingstíðindum í 1926 stendur hetta um standin á Gasshúsinum: "...i en meget forfalden Tilstand, nærmest kassabelt..." Víðari verður sagt: "Dernæst fremkom man med Tanken om at afskære Taarnet i Højde med Tagryggen paa selve Bygningen, til Dels begrundet ved at man maa antage, at Taarnet foraarsager den Raadenskab, der er i Tagværket paa selve Bygningen."

Tá ið Sanatorið fekk elektrisitet í 1927 varð tornið á Gasshúsinum niðurtikið.

Gasshúsið við torni v.m. Gamla Hús. (Tjóðsavnid, snr. 3350F2063)

STUDENTASKÚLI Í HOYDØLUM

Í 1962 flutti 'Studentaskúli Føroya Løgtings', áður 'Studentaskúli og Preliminerskeið Føroya Løgtings', seinni Føroya Studentaskúli og HF-skeið', úr húsinum hjá Vandbygningvæsenet, VBV, við Skansavegin í Havn, niðan í Hoydalar. Tá ið útbyggingin av Landssjúkrahúsinum byrjaði í 1961, vórðu bygdar tuberklastøð, tuberkla-deild og røktardeild. Byggingin á Landssjúkrahúsinum var liðug í 1962, og pr. 1. februar sama ár vórðu sjúklingarnir fluttir úr Hoydølum og út á Landssjúkrahúsið. Tá læt Sanatorið í Hoydølum aftur.

Skúlabyggingin í Hoydølum byrjaði í 1961. Í Gamla Húsi vórðu fyrst innrættaðar 10 skúlastovur, serstovur, læra-

rastova og skrivstova. Nýggja Hús varð innrættað til kostdeild. Í 1964 vórðu tær fyrstu skúlastovurnar tiknar í brúk í skúlanum. Tann nýggi skúlin hevði aula, fimleikahøll, serstovur v.m. og varð tikin í nýtslu skúlaárið 1965-66. Arkitekturin Olaf Mortensen teknaði studentaskúlan.

Byggingin av Studentaskúlanum hevði við sær, at 1. tann eystari liggihallur, 2. Dunnuhúsið og Dunnuhylurin, 8. Líkhús, 9. Høsnarhús, 10. Hoyggjhús, 11. Hoyggjhús og 12. Hjallur máttu dvína, og varð alt hetta tikið burtur til veg og parkeringspláss.

SKALDSKAPUR UM SANATORIÐ

Rithøvundurin og politikarin Karsten Hoydal (1912-90) vaks upp í Hoydølum. Pápin var umsjónarmaðurin á

Gasshúsið við ongum torni. (Tjóðsavnid, snr. 4825F08)

1. Gamla Hús og tveir liggihallar. Gamla Hús stendur enn. Tann vestari liggihallurin er til. Gamla Hús hevur ikki flagtekju longur, og tey flestu vindeygu eru skift út, somuleiðis klæðningurin.
2. Dunnuhúsið er ikki til.
3. Nýggja Hús og ein liggihallur. Nýggja Hús brann í 2007 og nýtt hús varð sett omaná grundina. Liggihallurin er tó til enn.
4. Doktorahúsinu standa, men hava ikki flagtekju longur.
5. Hjallurin er ikki til.
6. Liggihallurin stendur ikki uppi. Grundin er til.
7. Gasshúsið stendur, men er broytt.
8. Líkhús er ikki til.
9. Høsnarhús er ikki til.
10. Fjós er ikki til.
11. Hoyggjhús er ikki til.
12. Hjallur er ikki til.

Sanatorið 1949. Á myndini síggjast allir bygningar, og næstan øll úthús. Hesumegin garðin er sonevnda Hoydalstrøðin. Jóhan hjá Símunum Joensen – Símun uttan fyrri Garðar, legði trøðna inn. Símun var av Glyvrum, og niðursetumaður í Hoyvík í 1835 Vatnbrunnurinn er ikki í brúki longur. Er tí tyrvur, men farvegur sæst tó til hansara. Liggihallurin, nærhendis verandi liggihall við Nýggja Hús – grundin er til. Vatnbrunnur og omanfyri nevndi liggihallur síggjast ikki á myndini omanfyri. (Tjóðsavnid, snr. 9018084)

Sanatoriinum, Dánial Hoydal. Í savninum 'Vatnið og ljósið' (1960) er minnisyrkingin um pápan, 'Ganga nú á meg minnini'. Her er fyrsta ørindi um Hoydalar, Dalin Fagra, og starvið hjá pápanum at koyra sjúk og deyð til og frá:

*Ganga nú á meg minnini,
mær goymdu oyru og eygu:
Dalurin fagri, mín barnaheimur,
millum brattar og brúnar heygar -
fadir mín flutti tey sjúku til,
burtur frísk og tey deyðu.*

Í aðrari yrking, 'Songur til Studentaskúlan' (1966), sæst eisini ótti og deyði, og somuleiðis er ein stuttsøga, 'Lítla, gula húsið' (1962). Søgan er ein lýsing hjá smádrongi á Sanatoriinum, serliga av Líkhúsinum, t.e. tað lítla, gula húsið. Sonur Karsten Hoydal, Gunnar Hoydal, f. 1941, hevur eisini skrivað um Hoydalar og Sanatorið. Skaldsøgan 'Dalurin Fagri' (1999) er ein tilvísing til yrkingina hjá pápanum omanfyri, 'Ganga nú á meg minnini'.

MYRKA SØGAN ÚTI UM LANDIÐ OG Í HOYDØLUM

–leikluturin hjá Vilhelm Magnussen Vilhelm Magnussen (1904-89), serlækni í tuberklasjúku, varð settur í starv sum yvirlækni í 1936, og røkti starvið fram til 1974. Frammanundan hevði hann arbeitt á Øresunds Tuberkulose-hospital. Vilhelm Magnussen legði dent á, at lógin um tvungna tuberkla-kanning av fiskimönnum varð sett í gildi í 1939. Sagt verður, at hann kundi kanna 30 fiskimenn um tíman.

Sanatorið. Myndin er tikin eftir 1953 og fyrri 1961 (Tjóðsavnid, snr. 6898F015)

SØGULIGA SANATORIÐ Í HOYDØLUM

Studentaskúlin uml. 1962-64 (Tjóðsavnid, snr. 9047-01-22-02)

Hann fór alt fyri eitt at ferðast kring oyggjarnar at leita eftir sjúkum fólki. Við honum var ein sjúkrasystir. Hon pirkaði – skavaði í húðina, og koyrði evnið tuberkulin í fyri at fáa staðfest, hvør hevði smittuna. Sjúkrasystir, sum hevði hetta starv, varð nevnd Pirkana. Magnussen hevur sagt hetta um tuberkularnar: “*Hetta er ein lúrandi og órein sjúka. Tá doyði nógv fólk árliga av tuberkulum. Okkurt árið fór talið uppum 30. Hetta var eitt óhugnaliga stórt tal í einum lítlum samfelag, og tá var fólkatalið nógu minni enn tað er í dag.*” Summar bygdir vóru hart raktar, Sørvágur, Mykines, Viðareidi og Skúvoy.

Liggihallirir vóru at hvíla seg í, upp til fleiri ferðir um dagin, og fyri at fáa fríska luft. Sjúklingar skuldu eisini spáka og soleiðis fáa bæði fríska luft, líkamsvenjning og røslu. Góður kostur var eisini partur av viðgerðini at fáa heilsuót. Harnæst varð hildið, at nálatrøskuldi vera lekjandi móti tuberklasjúkuni.

MENTANARLANDSLAG OG MENTANAR-UMHVØRVI

Í 1913 byrjaði træplantingin í Hoydølum. ‘Det danske Hedeselskab’ stílaði fyri, eftir áheitan frá yvirlækninum á Sanatoriinum. Hvørt tað var av læknarfrøðiligum ávum, at læknin vildi hava trævøkstur nærhendis Sanatoriid, ella tað var av fagurfrøðiligum ávum, so var trævøksturin tíðliga ein partur av umhvørvinum. Víst verður aftur til skaldskapin hjá Karsteni og Gunnari Hoydal, sum báðir hava Dalin Fagra sum heitið um Hoydalar. Tað má sannast, at umhvørvið í Hoydølum er vakurt og sermerkt.

Hoydalar er eitt skilmarkað landafrøðiligt øki, eitt mentanarlandslag, sum

hevur serlig samfelagslig eyðkenni. Eitt mentanarlandslag er mannaskapt, og í hesum føri eru ið hvussu er trý sjónsk eyðkenni:

- 1) veltur bœur – Sanatoriutrøðin og Hoydalstrøðin eystanfyri Sanatoriid
- 2) bygt øki – Sanatoriid sum sjálvstøðug bygningaeind
- 3) træplanting omanfyri Sanatoriid

Sambært eini frilendisætlan fyri Boðanes og Hoydalar (2017) verður økið greinað sum ein brúksætlan og ein brúkskipan við atliti at náttúru- og frilendisupplivingum. Sanatoriid varð bygt í óbygðum í 1908, men Hoydalar eru í dag inni í býnum. Økið Boðanes-Hoydalar er sambært serstakari byggisamtykt eitt DI-øki, t.e. alment fríøki. Í frilendisætlanini verður Sanatoriid ikki viðgjørt fyri seg, tó at tað er viðmerkt í ætlanini. Frilendisætlanin talar til Sanatoriid og viðarlundina, og økið er greinað “við atliti at lendi, náttúru, síðsøgu og tekniskum virðum og bindingum v.m.”

Tað er av týðningi at síggja Niðaru Hoydalar sum eina heilskapada og varðveitta heild. Tað eru bygningssøgulig, og tí mentanarsøgulig virðir á Sanatoriinum. Sosialsøgan er um tuberkular, sjúku og deyða, sum Sanatoriid myndaði ári 1908-62. Sum bygningssøgn er Sanatoriid eindomi. Sanatoriid er tann sjúkrahúsbygningur, sum stendur nærur í upprunalíki. Sanatoriutrøðin, viðarlundin og Hoydalar eru eitt sameint mentanarlandslag, sum vegna vantandi hald og røkt stendur sum eitt viðkvæmt mentanarumhvøri við eyðkennum, sum hava virði frá okkara felags samtíð.

15. oktober 2019. Símun Dalsgaard og Janus Mohr í túninum við Gamla Hús. Báðir eru foddir í 1936 og innfoddir hoyvikingar. Teir hava verið góðir í ráðum, og hava sagt frá, hvussu Sanatoriid sá út í teirra tíð. (Mynd: Ólavur Øster)

Dunnuhulurir og líta Dunnuhúsið (Tjóðsavnid, snr. 8253F120)

Sanatoriid og allir fimm liggihallir

Ein sjúklingur hevur greitt frá, at hallirnar høvdu navn:

1. Høsnarhallur, 2. Tvasshallur og 5. Piparhallur. Ivi er um 3. og 4. men ein nevndist lomfrúhallur, og ein Kongahallur. (Tjóðsavnid, snr. 6632F023)

Bókmentir og annað tilfar

Absalonsen, Hanna 1987: Studentaskúlin 1961.

In: Føroya Studentaskúli og HF-skeið 50 ár 1937-1987. (42-49) Tórshavn.

Beretning om Færøernes sygehuse 1961-62: 1968. Tórshavn.

Bonnevie, E. 1975: Landssjúkrahúsið og statshospitalet i Tórshavn. In: Tidsskrift for danske sygehuse, 51. årg., april 1975. (81-99) Foreningen af Sygehusadministratorer i Danmark.

Bærentsen, C. 1908: Om Optagelse af Patienter paa Sygehuset i Hoydal. Dimmalætting. (serpent)

Danielsen, D.P. 1994: Mikkjal á Ryggi 1879-1979. In: Heini F. Petersen og Jákup Reinert Hansen (rits.): Mikkjalsbók. (15-27) Bókadeild Føroya Lærarafelags.

Frilendið Boðanes – Hoydalar. Frilendisætlan: 2017. Umhvørvisstovan.

Hann vann á tuberkulum í Føroyum: 1974. In: Tíðindablaðið 19. april 1974.

Hoydal, Karsten 1971: Leikapettid. Forlagið Tyril, Tórshavn.

Hoydal, Karsten 1972: Teinur og tal. Yrkingar. Emil Thomsen, Tórshavn.

Jacobsen, Elin Súsanna 2004: Slóðir í heilsuverksøguni. Føroya Fróðskaparfelag, Tórshavn.

Jákupsstovu, Beinta í 2006: Kunnskap og makt – Færøysk helsepolitikk gjennom 150 år. Fróðskapur, Føroye University Press, Tórshavn.

Jespersen, Jógvan 1987: Føroya Studentaskúli 1937-1987. In: Føroya Studentaskúli og HF-skeið 50 ár 1937-1987. (9-18) Tórshavn.

Joensen, H.D. 1956: Tuberkularnir í Føroyum í 19. og 20. öld. Fróðskaparrit 5. bók, 2-84. Mentunargrunnur Føroya Løgtings, Tórshavn.

Katrin Dahl: Um Dr. Magnussen: 2006. In: FF-Blaðið nr. 364 2006.

Løgtingsdómi 1906, 1926, 1931, 1932

Leivsson, Tróndur C. 1989: Øki lægd til viðarlundir í Føroyum 1885-1985. In: Andrias Højgaard, Jóhannes Jóhansen og Søren Ødum (rits.) Træplantning í Føroyum. (35-49) Føroya Fróðskaparfelag, Tórshavn.

Mitens, Edw. 1966: Eg minnst – lögtingsmaður 1916-1939. Tórshavn.

Søgan um ‘pirkuna’: 2006. In: FF-Blaðið nr. 364 2006.

J.P. Trap Danmark. Færøerne: 1968. 5 udg. G.E.C. Gads Forlag, København.

Kringvarp Føroya
Dagmar Joensen-Næs og Sigrun Samuelsen: Tuberkularnir í Føroyum I-3: 1990 Brot úr røðini: <https://foroyksoga2.sbok.nam.fo/index.php?id=318>

Tjóðskjalasavnid

Des. A. 45. Tuberkuloseygehus for Færøerne. V. & B. Ingemann, Architecter.

Kbh. Maj 06. I: Registrering af kort og tegninger. (Registranten, Tina Jørgensen)

Des. A. 78. Projekt Tuberkuloseygehus for Færøerne (Plan af Stuen). I: Registrering af kort og tegninger. (Registranten, Tina Jørgensen)

Færø Amt/Ríkisumboðið A-1040/05 Heilsuverk/annað

Tuberkular og tuberkulasjúkrahús Tuberkulose Sygehus 1904-1913 M-L0001

Færø Amt/Ríkisumboðið A-1040/05 Heilsuverk/annað

Sanatoriesagen 1906-1911 M-L0002

(væsentligt ang. opførelse af Sygehuset i Hoydal).

Færø Amt/Ríkisumboðið A-1040/05 Heilsuverk/annað

Sanatoriesagen 1909-1920 M-L0003

Færø Amt/Ríkisumboðið A-1040/05 Heilsuverk/annað

Tuberkular og tuberkulasjúkrahús Tuberkulose Sygehus

Sanatoriebygning 1906-1909

Sanatoriesagen 1906-1909

Lejekontrakt 1907-1934 M-L0004

Færø Amt/Ríkisumboðið A-1040/05 Heilsuverk/annað

Tuberkular og tuberkulasjúkrahús

Sanatoriesagen 1910-1919 M-0005

Færø Amt/Ríkisumboðið A-1040/05 Heilsuverk/annað

Tuberkular og tuberkulasjúkrahús

Sager vedr. Sanatoriet 1920-39 M-L0006